

Titulació	Tipus	Curs
Arqueologia	OP	3

Professor/a de contacte

Nom: Maria de la Paloma González Marcén

Correu electrònic: paloma.gonzalez@uab.cat

Equip docent

Cesar Carreras Monfort

Idiomes dels grups

Podeu consultar aquesta informació al [final](#) del document.

Prerequisits

Sense requisits previs.

Objectius

Aquesta assignatura pretén introduir a l'alumnat en la gestió integral de projectes arqueològics des del plantejament inicial dels seus objectius fins a la seva presentació pública (tant especialitzada en forma de memòries, com dirigida a un públic general), passant pel procediments administratius, el seu finançament i organització i pels diferents recursos d'anàlisi i interpretació de les dades arqueològiques. S'analitzaran en profunditat els aspectes més especialitzats d'aquestes eines instrumentals per tal d'obtenir uns resultats fiables en els treballs de recerca i interpretació històrica generats per l'activitat arqueològica a partir de materials arqueològics concrets. D'altra banda, s'aprofundirà en la forma de com recollir i elaborar la documentació en el camp i el seu tractament en el laboratori per disposar d'unes mostres el màxim d'eficients i fiables han de ser estructurats i practicats a les classes per tal d'assolir el seu valor documental. Per aquesta raó també s'insistirà en les formes d'enregistrament gràfic d'estructures i objectes arqueològics.

Resultats d'aprenentatge

1. CM27 (Competència) Avaluat l'impacte mediambiental, econòmic i social del disseny i de l'aplicació de projectes d'investigació arqueològica i dels programes de valorització patrimonial, caracteritzant-ne el públic potencial.

2. CM28 (Competència) Reconèixer els requeriments ètics i deontològics de la pràctica professional de l'arqueologia per a desenvolupar-la de manera socialment inclusiva i compatible amb els valors democràtics.
3. KM38 (Coneixement) Identificar les fases necessàries del treball de camp, els contextos idonis per a aplicar-les i l'organització dels treballs de postexcavació a l'entorn de l'arqueologia de camp.
4. KM39 (Coneixement) Avaluar l'aportació de les fonts documentals i escrites (informes i memòries d'intervenció arqueològiques, cartes arqueològiques, informes d'anàlisi de materials arqueològics, planimetries i representacions gràfiques de jaciments i materials arqueològics, estudis monogràfics, publicacions de síntesi i articles especialitzats) als treballs d'investigació arqueològica bàsica i aplicada i a la gestió del patrimoni.
5. SM37 (Habilitat) Analitzar les possibilitats d'un jaciment arqueològic per a la investigació i per a la seva valorització i socialització patrimonial a partir de registres bibliogràfics, activitats de camp com ara el seguiment de màquines o l'aplicació de mètodes de teledetecció, prospecció i excavació, i de l'estudi dels seus materials.
6. SM38 (Habilitat) Esbossar propostes específiques de gestió i socialització del coneixement arqueològic i, específicament, de béns del patrimoni historicoarqueològic identificant legislació aplicable, interactuant amb el públic efectiu i potencial, reconeixent els recursos públics o privats necessaris, i plantejant propostes bàsiques de museïtzació.

Continguts

Bloc 1 - La gestió de projectes arqueològics: l'elaboració de la proposta

1. Contextos dels projectes arqueològics: recerca i arqueologia preventiva
2. El marc legal i administratiu dels projectes arqueològics
3. El disseny dels projectes: objectius, metodologia, equip i finançament

Bloc 2 - L'estudi de materials: estudi de casos i elaboració de memòries

1. Apropament a l'estudi dels materials des de la història de la investigació
2. Anàlisi, classificació i quantificació dels materials arqueològics
3. L'anàlisi de l'obtenció de matèries primeres i les indústries extractives
4. Principis i eines digitals del dibuix arqueològic (materials, arquitectura i plantes)
5. Anàlisis territorials i demogràfics

Bloc 3 - Presentació i difusió dels resultats dels projectes arqueològics

1. Públics i objectius de la difusió de la arqueologia
2. Tipologies de presentació pública de l'arqueologia (publicacions, exposicions, produccions audiovisuals)
3. L'ús de les eines digitals per a la difusió de l'arqueologia

Activitats formatives i Metodologia

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Activitats a l'aula. Bloc 1	10	0,4	CM28, KM38
Tipus: Supervisades			
Activitats en el laboratorio. Blocs 2 y 3	35	1,4	CM27, KM39, SM37, SM38

Tipus: Autònomes

Disseny de projecte arqueològic	10	0,4	CM27, CM28, SM37
Disseny de proposta de difusió arqueològica	10	0,4	CM27, SM38
Estudi d'un conjunt de material arqueològic	20	0,8	KM38, KM39, SM37
Estudi i lectura sobre la matèria impartida a classe	14	0,56	CM27, CM28, KM38, KM39, SM37, SM38

L'assignatura es fonamentarà en activitats tant a l'aula, al laboratori docent d'arqueologia com a l'aula informàtica i a l'OpenLab, orientades a resoldre problemes en grup i autònomament que té com a màxim exponent el disseny d'un projecte arqueològic, l'estudi d'un conjunt de materials i una proposta de difusió com a treballs de curs. D'altra banda, es faran alguns seminaris de presentació de resultats i de discussió en comú per tal d'afavorir la visió crítica en l'ús de determinades metodologies i la seva interpretació. A més comptarà amb el suport del *Campus Virtual* de la UAB.

1. Activitats a l'aula

Les activitats que es desenvoluparan a l'aula tindran com a fil conductor la classe magistral amb suport de presentacions, tot i que es realitzaran activitats en grups de treball i discussió, per a la posterior posada en comú.

2. Activitats al laboratori

La major part de la docència es portarà a terme en el laboratori docent d'arqueologia de la UAB on es realitzaran les pràctiques d'estudi de materials i la seva representació gràfica. D'altra banda, es faran classes pràctiques a l'aula informàtica amb una introducció teòrica, però sobre tot exercicis pràctics per tal de resoldre problemes gràfics o d'interpretació. Algunes de les sessions es portaran a terme a l'OpenLab de la Facultat de Lletres on es faran demostracions i pràctiques d'eines digitals destinades a la interpretació i la difusió dels projectes arqueològics.

3. L'activitat autònoma.

Al tractar-se d'una assignatura molt pràctica és important que l'alumnat utilitzi totes les tècniques i mètodes presentats en el curs per a l'adquisició de les competències planificades. Per això, s'ha dissenyat una sèrie d'exercicis tutoritzats (individuals i en grup) per tal de que l'alumnat planifiqui, classifiqui, dibuixi, contextualitzi i interpreti conjunts de materials arqueològics procedents d'una excavació i la seva posterior difusió.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, perquè els alumnes compleixin les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura.

Avaluació

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Anàlisi i interpretació de materials arqueològics	50	25	1	KM39, SM37
Disseny de projecte arqueològic	25	13	0,52	CM27, CM28, KM38
Proposta de difusió de resultats de projectes arqueològics	25	13	0,52	SM38

1. Disseny de projecte arqueològic segons pautes establertes (25%).
 - Treball individual
2. Resultat d'anàlisi i interpretació de materials arqueològic en forma d'informe tècnic (50%)
 - Treball en grup
3. Proposta de difusió de resultats de projecte arqueològic en forma de presentació oral (25%)
 - Treball per parelles

Bibliografia

- Adkins, Lesley, & Roy Adkins. *Archaeological illustration*. Cambridge University Press, 1989.
- Ballester, Ana Mª Charquero, & Jordi A. López Lillo. "Registro tridimensional acumulativo de la secuencia estratigráfica. Fotogrametría y SIG en la intervención arqueológica de lo Boligni (Alacant)." *Virtual Archaeology Review* 3.5 (2012): 81-88.
- Banning, Edward B. *The archaeologist's laboratory. The analysis of archaeological data*. Springer, 2000.
- Bianchini, Marco. *Manuale di rilievo e di documentazione digitale in archeologia*. Arcane: Roma, 2008.
- Butters, Luis Jaime Castillo, & Héctor Barrera Yaranga. "Fotogrametría, modelamiento tridimensional y drones en arqueología. Primera parte. La ilustración arqueológica. De la representación artística al modelamiento tridimensional." *Boletín de Arqueología PUCP* 35 (2024): 96-121.
- Caballero Zoreda, Luis. "El dibujo arqueológico: Notas sobre el registro gráfico en arqueología." *Papeles del Patal: revista de restauración monumental* 3 (2006): 75-96.
- De Luis, Irene & Colin Merrony, C. *Dibujo de campo y topografía para arqueólogos*. Barcelona: Colección Estudios EDAR. 2010
- Garstki, Kevin. "Virtual representation: the production of 3D digital artifacts." *Journal of Archaeological Method and Theory* 24 (2017): 726-750.
- Gracia, Francesc; Josep M.Gurt; Cèsar Carreras & Gloria Munilla (eds) *Jornades d'Arqueologia i Tecnologies de la Informació i la Comunicació: Recerca, Docència i Difusió*. Arqueomediterrània 21, Barcelona. 2001
- Ley 16/1985, de 25 de junio, del Patrimonio Histórico Español. *Boletín Oficial del Estado* 29 (1985): 20342-20352.
- Llei 9/1993, de 30 de setembre, del Patrimoni Cultural Català. *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya* 1807 (1993)
- Magnani, Matthew, & Jon Clindaniel. "Artificial intelligence and archaeological illustration." *Advances in Archaeological Practice* 11.4 (2023): 452-460.
- Morgan, Colleen, & Holly Wright. "Pencils and pixels: drawing and digital media in archaeological field recording." *Journal of Field Archaeology* 43.2 (2018): 136-151.
- Opitz, Rachel. "Publishing archaeological excavations at the digital turn." *Journal of Field Archaeology* 43.sup1 (2018): S68-S82.
- Peña, J. Theodore. *Roman pottery in the archaeological record*. Cambridge University Press, 2007.
- Peregrine, Peter. *Archaeological Research: A Brief Introduction*. Routledge, 2016.
- Pérez Cuadrado, Soledad. *Manual básico de dibujo de materiales arqueológicos*. (2010).
- Pérez-Juez Gil, Amalia. *Gestión del patrimonio arqueológico: el yacimiento como recurso turístico*. Ariel: Barcelona. 2018.
- Querol, María Ángeles. *Manual de gestión del patrimonio cultural*. Ediciones Akal, 2010.
- Sivan, Renée. "The presentation of archaeological sites." *The Conservation of Archaeological Sites in the Mediterranean Region*. Paul Getty Museum. 1995.

Programari

AUTOCAD, IDRISI

Grups i idiomes de l'assignatura

La informació proporcionada és provisional fins al 30 de novembre de 2025. A partir d'aquesta data, podreu consultar l'idioma de cada grup a través daquest [enllaç](#). Per accedir a la informació, caldrà introduir el CODI de l'assignatura

Nom	Grup	Idioma	Semestre	Torn
(PLAB) Pràctiques de laboratori	1	Català	primer quadrimestre	matí-mixt
(TE) Teoria	1	Català	segon quadrimestre	matí-mixt